

Projekt

z dnia 16 kwietnia 2026 r.
Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY DĘBE WIELKIE**

z dnia 23 kwietnia 2026 r.

**w sprawie Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy
Zastępczej
Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153) oraz art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2005 r. poz. 49 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2028, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dębe Wielkie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Gminy Dębe Wielkie

**Mirosław
Sylwester Siwik**

Załącznik nr 1 do uchwały nr
Rady Gminy Dębe Wielkie
z dnia 23 kwietnia 2026 r.

Uzasadnienie

Zgodnie z brzmieniem art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2028 jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2036 i określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak również działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2028 powstał w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu gminy, przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze. Uwzględniono m.in. dane zastane, pochodzące z rejestrów i sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim oraz dane GUS, a także dane pozyskane w wyniku ankietyzacji przeprowadzonej wśród dorosłych mieszkańców z terenu gminy Dębe Wielkie, pracowników socjalnych oraz rodziców uczniów i nauczycieli szkół z terenu gminy.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2028 stanowi interdyscyplinarną strategię działań mających na celu wsparcie rodzin w wypełnianiu ich funkcji. Cele i zadania Programu zostały zaplanowane w sposób ogólny co umożliwi dostosowanie podejmowanych działań do potrzeb. Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, edukacyjny i ochronny.

W związku z powyższym podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

**Program Wspierania Rodziny
i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej
Gminy Dębe Wielkie
na lata 2026-2028**



Spis treści

WSTĘP	3
PODSTAWY I REGULACJE PRAWNE PROGRAMU	4
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH RODZIN	4
Analiza danych zastanych	4
Informacje ogólne	5
Dane demograficzne	5
Problemy w obszarze pomocy społecznej	8
Ubóstwo	14
Bezrobocie oraz rynek pracy	15
Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność	17
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	19
Potrzeba ochrony macierzyństwa	23
Przemoc domowa	24
Alkoholizm i narkomania	31
DIAGNOZA ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH	34
ANALIZA SWOT	54
ZASOBY INSTYTUCJONALNE I SPOŁECZNE GMINY DĘBE WIELKIE	
WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO	59
Koordynator i Realizatorzy Programu	63
Adresaci Programu	63
CELE PROGRAMU ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	65
Rezultaty Programu	71
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	71
MONITORING I EWALUACJA	72
SPIS TABEL	73
SPIS WYKRESÓW	74

W prawidłowo funkcjonującej rodzinie dziecko poznaje właściwe wartości i przygotowuje się do pełnienia ról społecznych. Niestety w dzisiejszych trudnych czasach rodzina narażona jest na szereg negatywnych zjawisk, które wpływają w większym lub mniejszym stopniu na jej dezorganizację. Wzrastające bezrobocie, wzrost bezdomności, zakresu ubóstwa społecznego oraz patologii społecznej stwarza zagrożenie dla funkcjonalności rodziny. Co za tym idzie, dysfunkcyjny dom rodzinny stanowi źródło frustracji, co w konsekwencji może zaburzać jego rozwój biopsychiczny i społeczny. Dysfunkcyjność w tym aspekcie może obejmować niepowodzenia w realizacji zadań wychowawczych, kryzys małżeński oraz niepowodzenia związane z niezaspokajaniem potrzeb dziecka.

Zasady i formy wspierania rodzin przeżywających trudności w spełnianiu swoich funkcji, borykających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi określone zostały w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Na mocy art. 3 ust.1 tej ustawy obowiązek wspierania rodzin z problemami spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz organach administracji rządowej. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Zgodnie z art. 176 pkt. 1 w/w ustawy do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2028 jest spójny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2036 i określa działania ukierunkowane na wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, jak również działania profilaktyczne i upowszechniające działania prorodzinne. Aby sprostać tym zadaniom niezbędna jest ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami, a także wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

PODSTAWY I REGULACJE PRAWNE PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2028 realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej,
- ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawę z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawę z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionych do alimentów,
- ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r o Karcie Dużej Rodziny.

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH RODZIN

Analiza danych zastanych

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2028 powstał w oparciu o diagnozę problemów rodzin z terenu gminy, przeżywających trudności opiekuńcze i wychowawcze. Uwzględniono m.in. dane zastane, pochodzące z rejestrów i sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim oraz dane GUS, a także dane pozyskane w wyniku ankietyzacji przeprowadzonej wśród dorosłych mieszkańców z terenu gminy Dębe Wielkie, pracowników socjalnych oraz rodziców uczniów i nauczycieli szkół z terenu gminy.

Informacje ogólne

Gmina Dębe Wielkie jest gminą wiejską, położoną w środkowej części województwa mazowieckiego, a zachodniej części powiatu mińskiego. Miejscowość Dębe Wielkie jest siedzibą gminy Dębe Wielkie, która w powiecie mińskim sąsiaduje z gminą Halinów, Mińsk Mazowiecki, Stanisławów, a także z gminą Wiązowna w powiecie otwockim i gminą Zielonka w powiecie wołomińskim. Gmina Dębe Wielkie składa się z 26 sołectw.

Dane demograficzne

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2024 r. Gmina Dębe Wielkie liczyła 11 956 mieszkańców; z czego 50,02% (5 980) stanowiły kobiety, a 49,98% (5 976) mężczyźni. Na przestrzeni lat 2020-2024 liczba mieszkańców wzrosła o 5.51%.

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2024 roku

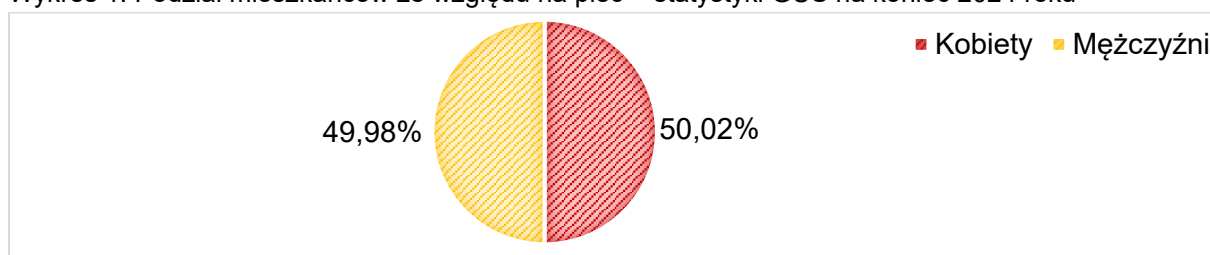


Tabela 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024

Liczba mieszkańców	
ogółem	
rok 2022	11 676 osób
rok 2023	11 863 osoby
rok 2024	11 956 osób
kobiety	
rok 2022	5 829 kobiet
rok 2023	5 932 kobiety
rok 2024	5 980 kobiet

mężczyźni	
rok 2022	5 847 mężczyzn
rok 2023	5 931 mężczyzn
rok 2024	5 976 mężczyzn

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela 2. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	
ogółem:	
rok 2021	11 514 osób
rok 2022	11 676 osób
rok 2023	11 863 osoby
rok 2024	11 956 osób
osoby w wieku 0-17 lat:	
rok 2021	2 811 osób
rok 2022	2 870 osób
rok 2023	2 924 osoby
rok 2024	2 923 osoby
osoby w wieku 18-59 lat:	
rok 2021	6 519 osób
rok 2022	6 602 osoby
rok 2023	6 711 osób
rok 2024	6 778 osób
osoby w wieku 60 lat i więcej:	
rok 2021	2 184 osoby
rok 2022	2 204 osoby
rok 2023	2 228 osób
rok 2024	2 255 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na koniec 2024 roku przyrost naturalny w Gminie Dębe Wielkie wyniósł -14. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -1,17 na 1000 mieszkańców. W 2024 roku urodziło się 90 dzieci. W tym samym czasie doszło do 104 zgonów, co odpowiada 8,73 zgonom na 1000 mieszkańców. Na przestrzeni lat 2021-2023 utrzymywał się dodatni przyrost naturalny.

W 2024 roku zarejestrowano 210 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 98 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla Gminy Dębe Wielkie 112. Natomiast w 2024 roku 5 osób zameldowało się z zagranicy oraz 1 osoba wymeldowała się za granicę - co daje saldo migracji zagranicznych wynoszące 4.

Dane demograficzne wskazują na problem starzenia się społeczeństwa na terenie gminy Dębe Wielkie. Zwłaszcza zauważalny jest rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego (z 20,3 w 2020 roku do 21,3 w 2022 roku). Przejawia się on wzrostem liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Zgodnie z art. 2. 1. Ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zgodnie z Art. 3. w/w ustawy Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie sytuacjom, o których mowa w art. 2 ust. 1, przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Rodzaj, forma i rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Potrzeby osób i rodzin korzystających z pomocy powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim

Podstawowa działalność Ośrodka sprowadza się do organizacji i zapewnienia zabezpieczenia społecznego mieszkańcom Gminy, w tym poprzez pomoc osobom i rodzinom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim wynika, iż w roku 2024 w porównaniu do lat poprzednich, ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej była najmniejsza.

Tabela 3. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	Rok	Liczba
rodziny korzystające z pomocy społecznej	rok 2022	326 rodzin
	rok 2023	326 rodzin
	rok 2024	301 rodzin

liczba osób w rodzinach	rok 2022	691 osób
	rok 2023	692 osoby
	rok 2024	649 osób
rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	rok 2022	17 rodzin
	rok 2023	14 rodzin
	rok 2024	13 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Najczęstszą formą udzielanej pomocy są świadczenia pieniężne – choć liczba osób korzystających z tego typu pomocy na przestrzeni ostatnich trzech lat zmalała. Wiele osób korzysta ze świadczeń niepieniężnych, głównie w postaci posiłku.

Istotną formę wsparcia stanowi także praca socjalna, która jest ważnym zadaniem własnym o charakterze obowiązkowym. Praca socjalna jest to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w środowisku. Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami w celu rozwiązania lub wzmocnienia aktywności, samodzielności życiowej. Prowadzona jest również ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy oraz koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności.

Tabela 4. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych

Rodzaje pomocy udzielanej przez GOPS	Rok	Liczba osób
świadczenia pieniężne	rok 2022	198 osób
	rok 2023	155 osób
	rok 2024	130 osób
świadczenia niepieniężne	rok 2022	48 osób
	rok 2023	63 osoby
	rok 2024	73 osoby
pomoc udzielana w postaci pracy socjalnej	rok 2022	334 rodzin
	rok 2023	320 rodzin
	rok 2024	292 rodzin

usługi opiekuńcze	rok 2022	10 osób
	rok 2023	12 osób
	rok 2024	17 osób
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	rok 2022	8 osób
	rok 2023	6 osób
	rok 2024	9 osób

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez GOPS w Dębem Wielkim w 2024 roku była: długotrwała i ciężka choroba, bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz niepełnosprawność.

Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:

Powody przyznawania pomocy społecznej	Rok	Liczba rodzin
niepełnosprawność	rok 2022	55 rodzin
	rok 2023	52 rodziny
	rok 2024	44 rodziny
bezrobocie	rok 2022	24 rodziny
	rok 2023	21 rodzin
	rok 2024	10 rodzin
osoby dotknięte klęską żywiołową	rok 2022	0
	rok 2023	0
	rok 2024	0
ubóstwo	rok 2022	49 rodzin
	rok 2023	50 rodzin
	rok 2024	41 rodzin
bezradność opiek. wych.	rok 2022	51 rodzin
	rok 2023	57 rodzin
	rok 2024	47 rodzin

długotrwała lub ciężka choroba	rok 2022	111 rodzin
	rok 2023	97 rodzin
	rok 2024	97 rodzin
przemoc domowa	rok 2022	2 rodziny
	rok 2023	3 rodziny
	rok 2024	2 rodziny
alkoholizm	rok 2022	16 rodzin
	rok 2023	14 rodzin
	rok 2024	13 rodzin
narkomania	rok 2022	1 rodzina
	rok 2023	0
	rok 2024	0
bezdomność	rok 2022	2 rodziny
	rok 2023	1 rodzina
	rok 2024	3 rodziny
ochrona macierzyństwa	rok 2022	3 rodziny
	rok 2023	8 rodzin
	rok 2024	7 rodzin
inne	rok 2022	13 rodzin
	rok 2023	14 rodzin
	rok 2024	8 rodzin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Tabela 6. Formy udzielanej pomocy przez GOPS

Formy udzielanej przez GOPS pomocy	Rok	Liczba świadczeń
zasiłki stałe	rok 2022	264
	rok 2023	265
	rok 2024	293
zasiłki okresowe	rok 2022	27
	rok 2023	28
	rok 2024	23

posiłek	rok 2022	2 435
	rok 2023	5 463
	rok 2024	5 976
Zasiłki celowe i w naturze	rok 2022	1034
	rok 2023	448
	rok 2024	375
Świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego	rok 2022	11 387
	rok 2023	10 456
	rok 2024	8 233
Świadczenia wychowawcze	rok 2022	13 468
	rok 2023	0
	rok 2024	0
Karta Dużej Rodziny	rok 2022	630 rodzin/ 2230 osób
	rok 2023	722 rodziny/2456 osób
	rok 2024	749 rodzin/2557 osób
pomoc żywnościowa w ramach Programu PEAD (liczba osób)	rok 2022	47 skierowań/93 osoby
	rok 2023	51 skierowań/91 osób
	rok 2024	38 skierowań/89 osób
Dodatki Mieszkaniowe	rok 2022	0
	rok 2023	0
	rok 2024	0
Dodatki Energetyczne	rok 2022	0
	rok 2023	0
	rok 2024	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Z danych przekazanych przez GOPS w Dębem Wielkim wynika, iż przestrzeni lat 2022-2024 zmalała liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty”.

Tabela 7. Wszczęcie procedur NK przez GOPS

W związku z procedurą „Niebieskie Karty”:	Rok	Liczba
wszczęcie procedur	rok 2022	20
	rok 2023	16
	rok 2024	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Ubóstwo

Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązane z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji.

Zgodnie z danymi GOPS w Dębem Wielkim, na przestrzeni lat 2023-2024 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 2. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim realizuje wieloletni program w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych. W 2024 roku w ramach Programu pomocą objętych było 145 osób.

Bezrobocie oraz rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS, w 2024 roku w Gminie Dębe Wielkie zarejestrowanych było 160 osób bezrobotnych, w tym: 92 kobiety oraz 68 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2021-2024 zmalała liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych.

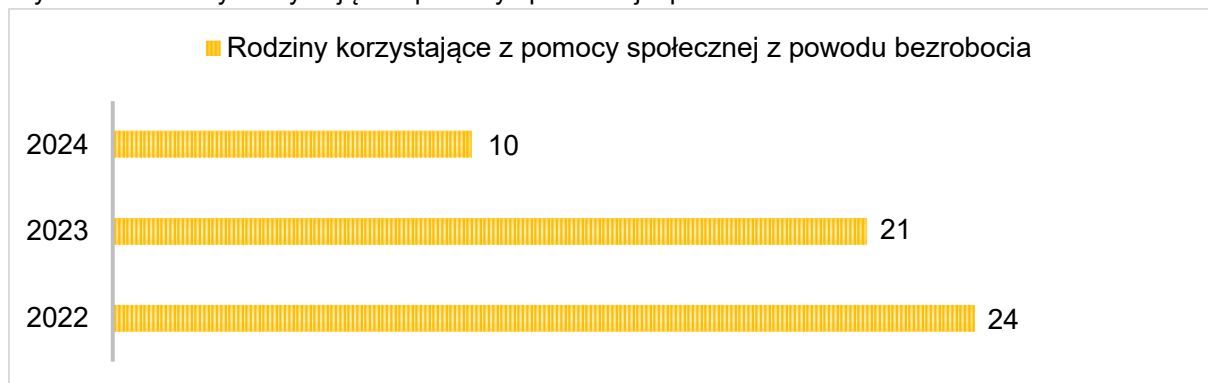
Tabela 8. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2021-2024

Stan bezrobocia	
bezrobotni zarejestrowani ogółem:	
rok 2021	167 osób
rok 2022	168 osób
rok 2023	189 osób
rok 2024	160 osób
kobiety	
rok 2021	94 kobiety
rok 2022	92 kobiety
rok 2023	112 kobiet
rok 2024	92 kobiet
mężczyźni	
rok 2021	73 mężczyzn
rok 2022	76 mężczyzn
rok 2023	77 mężczyzn
rok 2024	68 mężczyzn
osoby długotrwale bezrobotne	
rok 2021	98 osób
rok 2022	86 osób
rok 2023	79 osób
rok 2024	81 osób

Bezrobocie rejestrowane w gminie Dębe Wielkie wynosiło w 2024 roku 4,2% (5,9% wśród kobiet i 4,0% wśród mężczyzn).

Zgodnie z danymi GOPS w Dębem Wielkim, na przestrzeni lat 2022-2024 znacznie zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Wykres 3. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność

Prognozy demograficzne (GUS) wskazują na przyspieszenie negatywnych tendencji – do 2030 roku dzieci do 14 roku życia ubędzie nawet o 15,4% (ostatnie dwa lata były szczególnie niekorzystne pod względem ujemnego przyrostu naturalnego), a osób w wieku produkcyjnym o blisko 8,2%; przybędzie za to 20,8% osób po 65 roku życia.

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, uprawniające między innymi do zasiłku stałego, okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

Zgodnie z danymi GOPS w Dębem Wielkim, na przestrzeni lat 2022-2024 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności oraz z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Ze świadczeń pomocy społecznej coraz częściej korzystają osoby w wieku senioralnym, wymagające opieki z powodu choroby lub niepełnosprawności, niemogące samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu.

Tabela 9. Świadczenia opiekuńcze w latach 2022-2024

Świadczenia opiekuńcze	Rok	Liczba świadczeń
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	Rok 2022	1940
	Rok 2023	2024
	Rok 2024	2020
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	Rok 2022	797
	Rok 2023	736
	Rok 2024	814
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 r.ż. o znacznym stopniu niepełnosprawności	Rok 2022	622
	Rok 2023	634
	Rok 2024	569
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby powyżej 75 r.ż.	Rok 2022	24
	Rok 2023	24
	Rok 2024	24
Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 r.ż. o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności powstałej przed ukończeniem 21 r.ż.	Rok 2022	497
	Rok 2023	630
	Rok 2024	613
Świadczenie pielęgnacyjne	Rok 2022	713
	Rok 2023	696
	Rok 2024	732
Specjalny zasiłek opiekuńczy	Rok 2022	0
	Rok 2023	0
	Rok 2024	0
Świadczenia opiekuńcze ogółem: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny, zasiłek opiekuńczy	Rok 2022	2653
	Rok 2023	2720
	Rok 2024	2752

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Praca z rodzinami, w których występują problemy opiekuńczo-wychowawcze jest procesem złożonym i wymaga wypracowania wraz z członkami rodziny planu pracy mającego charakter długofalowy. Efekty pracy z rodziną w znacznym stopniu zależą od aktywności jej członków, otwarcia na proponowane wsparcie, ale także chęci wprowadzenia zmian przez poszczególnych członków rodziny. W ramach usługi asystenta rodziny organizowana jest interdyscyplinarna praca osób, instytucji, których celem jest stworzenie i wdrożenie systemu pomocy rodzinie w kryzysie, w tym ze szczególnym uwzględnieniem trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

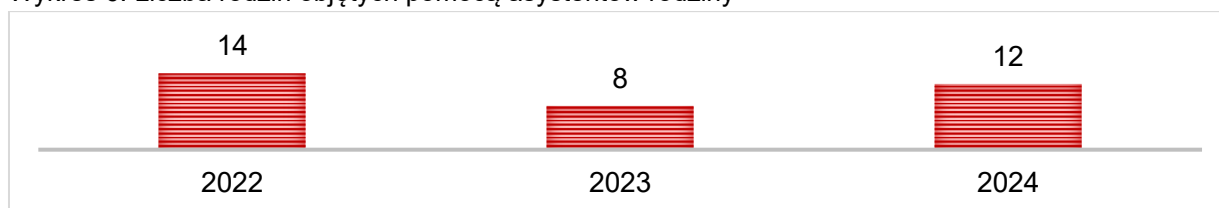
Ważnym narzędziem wspierającym rodzinę jest usługa asystenta rodziny. Asystent rodziny podczas spotkań, które odbywają się w miejscu zamieszkania rodziny, bądź w miejscu wyznaczonym przez rodzinę, świadczy pomoc w nabyciu umiejętności przy wykonywaniu najprostszych czynności, które składają się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego, zapewnienia odpowiedniej opieki nad dziećmi, a także nabywania umiejętności opiekuńczo-wychowawczych oraz odbudowywania więzi rodzinnych.

Powierzając asystentowi rodziny pracę z daną rodziną, uwzględnia się przede wszystkim zakres pomocy, jaka powinna być udzielona rodzinie. Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem, motywując rodzinę do aktywnego współdziałania w realizacji planu pracy z rodziną.

Od 1 stycznia 2017 r. został poszerzony zakres pracy asystenta rodziny, któremu przypisano zadania mające na celu kompleksowe wsparcie, wynikające z połączenia zadań asystenta rodziny na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny z ustawą i Programem „Za życiem”. Ustawa „Za życiem” określa m.in. uprawnienia do jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano

ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę dziecka zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Do dominujących zadań asystenta rodziny, które wynikają z ustawy „Za życiem” należy wsparcie instrumentalne, informacyjne, emocjonalne, a w przypadku problemów opiekuńczo-wychowawczych – pedagogizacja. W 2024 roku GOPS zatrudniał 1 asystenta rodziny, który pracował z 12 rodzinami. Na przestrzeni lat 2023-2024 wzrosła liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny.

Wykres 6. Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny



Dzieciom pozbawionym częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej zapewnia się pieczę zastępczą, którą organizuje powiat. Rodzinną formą pieczy jest rodzina zastępcza, natomiast instytucjonalną są placówki opiekuńczo-wychowawcze. W 2024 roku w pieczy zastępczej przebywało 3 dzieci i taka sama liczba dzieci przebywała w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 10. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024

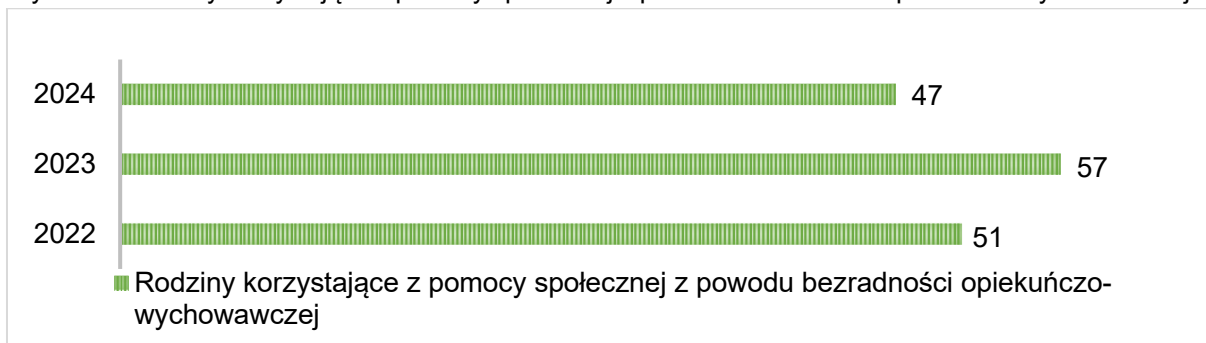
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych w latach 2022 - 2024	
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	
rok 2022	0
rok 2023	0
rok 2024	0
liczba dzieci adoptowanych z terenu gminy	
rok 2022	0
rok 2023	0
rok 2024	0

liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	
rok 2022	1
rok 2023	1
rok 2024	5
liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	
rok 2022	1
rok 2023	0
rok 2024	3
liczba dzieci z terenu gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	
rok 2022	13
rok 2023	0
rok 2024	3
liczba dzieci z terenu gminy przebywających w rodzinach zastępczych	
rok 2022	8
rok 2023	5
rok 2024	3
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z terenu gminy	
rok 2022	7
rok 2023	5
rok 2024	3
liczba usamodzielnionych dzieci z terenu gminy	
rok 2022	0
rok 2023	0
rok 2024	0
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	
rok 2022	0
rok 2023	0
rok 2024	0

Źródło: PCPR

Analizując szczegółowe dane GOPS w Dębem Wielkim z trzech ostatnich lat można zauważyć, iż w roku 2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej była najmniejsza.

Wykres 7. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej



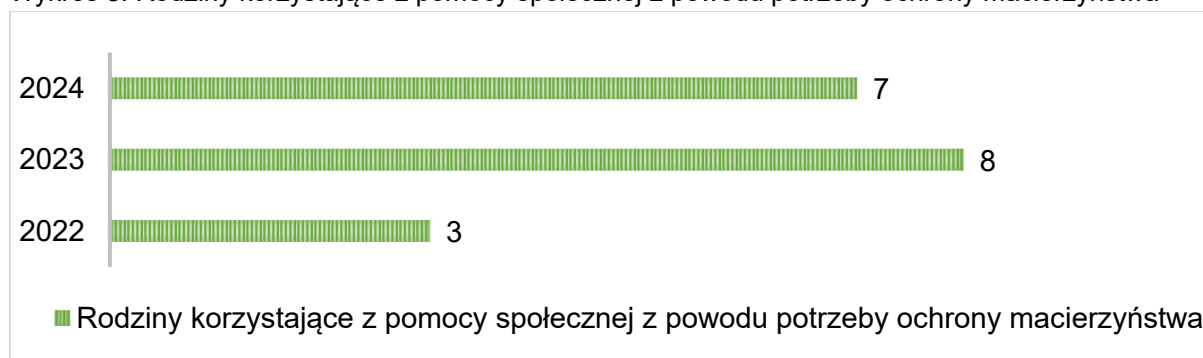
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

W zakresie poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w środowisku lokalnym istotną rolę odgrywają placówki oświatowe, które realizują szereg działań edukacyjnych, wychowawczych oraz uzupełniających brakującą wiedzę, a także działań rozwijających zdolności i zainteresowania uczniów.

Potrzeba ochrony macierzyństwa

Zgodnie z danymi GOPS w Dębem Wielkim, na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa pozostaje na zbliżonym poziomie.

Wykres 8. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Macierzyństwo w Polsce znajduje się pod szczególną ochroną prawną, dlatego polityka rodzinna państwa musi być skoordynowana z polityką zdrowotną nakierowaną na zapewnienie kompleksowej, czynnej, odpowiedniej do potrzeb, bezpłatnej opieki nad matką i dzieckiem.

Przemoc domowa

Pojęcie przemocy domowej jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej. W świetle przepisu art. 2 ust. 1 o przeciwdziałaniu przemocy domowej, przemoc domową należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków, finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Zespół Interdyscyplinarny

Głównym zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów uprawnionych do interwencji i pomocy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz specjalistów działających w tej dziedzinie. Realizowane jest ono m.in. w ramach procedury „Niebieskiej Karty”. Celem procedury jest zatrzymanie przemocy domowej i uruchomienie zmiany zachowań pod kątem zapewnienia bezpieczeństwa i przywrócenia godności osobom słabszym, narażonym na skrzywdzenie.

Działalność Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego

Analizując dane przekazane przez GOPS w Dębem Wielkim można zauważyć, iż na przestrzeni lat 2022-2024 wzrosła liczba osób objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego.

Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2022-2024:

Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego:

- rok 2022: 4 posiedzenia,
- rok 2023: 4 posiedzenia,
- rok 2024: 6 posiedzeń.

Liczba utworzonych grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2022: 20 grup,
- rok 2023: 16 grup,
- rok 2024: 16 grup.

Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2022: 36 posiedzeń,
- rok 2023: 41 posiedzeń,
- rok 2024: 155 posiedzeń.

Liczba rodzin objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2022: 20 rodzin,
- rok 2023: 21 rodzin,
- rok 2024: 20 rodzin.

Liczba osób objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2022: 44 osoby,
- rok 2023: 50 osób,
- rok 2024: 65 osób.

Liczba kobiet objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych :

- rok 2022: 22 kobiety,
- rok 2023: 24 kobiety,
- rok 2024: 21 kobiet.

Liczba mężczyzn objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2022: 20 mężczyzn,
- rok 2023: 23 mężczyzn,
- rok 2024: 21 mężczyzn.

Liczba dzieci objętych pomocą grup diagnostyczno-pomocowych:

- rok 2022: 2 dzieci,
- rok 2023: 3 dzieci,
- rok 2024: 23 dzieci.

W 2024 roku do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 14 „Niebieskie Karty” dotyczące podejrzenia stosowania przemocy domowej. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” utrzymuje się na zbliżonym poziomie.

Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”:

- rok 2022: 20 rodzin,
- rok 2023: 21 rodzin,
- rok 2024: 20 rodzin.

Liczba rodzin, wobec których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty” w danym roku:

- rok 2022: 20 rodzin,
- rok 2023: 14 rodzin,
- rok 2024: 14 rodzin.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” w przypadku ustania przemocy domowej i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy domowej:

- rok 2022: 9 zakończonych procedur,
- rok 2023: 12 zakończonych procedur,
- rok 2024: 8 zakończonych procedur.

Liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” po rozstrzygnięciu o braku zasadności podejmowania działań:

- rok 2022: 6 zakończonych procedur,
- rok 2023: 1 zakończona procedura,
- rok 2024: 3 zakończone procedury.

W 2024 roku odnotowano największą liczbę osób doznających przemocy domowej. Najczęściej osobami doznającymi przemocy domowej są kobiety i dzieci, a mężczyźni są osobami które tę przemoc stosują.

Tabela 11. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową

Liczba zdarzeń związanych z przemocą	2022 rok	2023 rok	2024 rok
liczba osób doznających przemocy domowej (ogółem), w tym:	22	18	34
kobiety	18	14	15
mężczyźni	2	1	2
małoletni do 13 r.ż.	0	2	15
nieletni w przedziale 13-18 lat	2	1	2
liczba osób stosujących przemoc domową (ogółem), w tym:	20	15	13
kobiety	2	1	2
mężczyźni	18	14	11
nieletni	0	0	0
liczba osób stosujących przemoc domową pod wpływem alkoholu (ogółem), w tym:	15	9	11

kobiety	0	0	1
mężczyźni	15	9	10
nieletni	0	0	0
liczba dzieci obecnych podczas interwencji	7	4	10

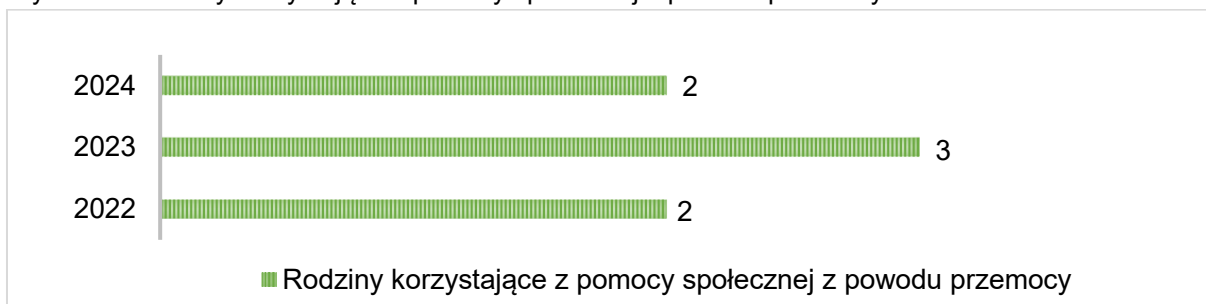
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Liczba wniosków skierowanych do Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w związku z przemocą domową, w której występuje problem uzależnienia od alkoholu:

- rok 2022: 13 wniosków,
- rok 2023: 8 wniosków,
- rok 2024: 10 wniosków.

Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu przemy domowej na przestrzeni trzech ostatnich lat pozostaje na zbliżonym poziomie.

Wykres 9. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemy



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Główne zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymania porządku publicznego realizuje Komisariat Policji w Halinowie oraz 5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych.

Najczęstszymi przestępstwami na terenie Gminy Dębe Wielkie w 2024 roku była kradzież mienia oraz fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną.

Tabela 12. Przestępstwa na terenie gminy

Przestępstwa na terenie gminy	Rok	Liczba
kradzież z włamaniem	rok 2022	13 przestępstw
	rok 2023	7 przestępstw
	rok 2024	10 przestępstw
pobicie	rok 2022	0
	rok 2023	2 interwencje
	rok 2024	0
fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	rok 2022	17 przestępstw
	rok 2023	10 przestępstw
	rok 2024	13 przestępstw
uszkodzenie mienia	rok 2022	9 przestępstw
	rok 2023	10 przestępstw
	rok 2024	6 przestępstw
kradzież mienia	rok 2022	25 przestępstw
	rok 2023	13 przestępstw
	rok 2024	15 przestępstw
kradzież pieniędzy wraz z dokumentami	rok 2022	1 przestępstwo
	rok 2023	1 przestępstwo
	rok 2024	0

Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych postępowań:

rok 2022 :

- znęcanie się nad rodziną - 17 / 18 / 17
- groźba karalna - 1 / 1 / 1
- uchylanie się od płacenia alimentów - 21 / 13 / 21

rok 2023 :

- znęcanie się nad rodziną - 10 / 5 / 10
- groźba karalna - 8 / 8 / 8
- uchylanie się od płacenia alimentów - 20 / 7 / 20

rok 2024 :

- znęcanie się nad rodziną - 13 / 7 / 13
- groźba karalna - 3 / 2 / 3
- uchylanie się od płacenia alimentów - 20 / 7 / 20

Alkoholizm i narkomania

Dzieci z rodziny z problemem alkoholowym doświadczają wielu traumatycznych przeżyć. W rodzinie alkoholowej występują często niedobory środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, bardzo ograniczone są możliwości zaspokajania potrzeb wyższego rzędu. W rodzinie dominuje atmosfera niepokoju, napięcia, niepewności i lęku. Dzieci z rodzin dotkniętych alkoholizmem często przedwcześnie wchodzą w rolę dorosłych. Czują się inne, gorsze od rówieśników, nierzadko doświadczają przemocy. Bardzo często doświadczenie życia w rodzinie z problemem alkoholowym pozostawia w nich piętno na całe życie. Patologiczne realizowanie funkcji opiekuńczo-wychowawczej w rodzinach z problemem alkoholowym jest jedną z najczęstszych przyczyn pozbawiania lub ograniczania władzy rodzicielskiej oraz umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Dane z działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2022-2024 wskazują, że wzrosła liczba wniosków o leczenie odwykowe.

Tabela 13. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

GKRPA	Rok	Liczba
posiedzenia (ogółem)	rok 2022	13 posiedzeń
	rok 2023	12 posiedzeń
	rok 2024	12 posiedzeń
przeprowadzone rozmowy motywujące	rok 2022	16 rozmów
	rok 2023	61 rozmów
	rok 2024	32 rozmowy
kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych	rok 2022	1 kontrola
	rok 2023	8 kontroli
	rok 2024	1 kontrola

wnioski o leczenie odwykowe	rok 2022	3 wnioski
	rok 2023	2 wnioski
	rok 2024	6 wniosków
zlecenia przeprowadzenia badania przez biegłych sądowych	rok 2022	3 zlecenia
	rok 2023	2 zlecenia
	rok 2024	6 zleceń
wnioski do Sądu w sprawie obowiązku leczenia odwykowego	rok 2022	3 wnioski
	rok 2023	2 wnioski
	rok 2024	6 wniosków
postanowienia w sprawie wydania opinii na sprzedaż napojów alkoholowych	rok 2022	13 postanowień
	rok 2023	13 postanowień
	rok 2024	10 postanowień
szkolenia, w których uczestniczyli członkowie komisji	rok 2022	5 szkoleń
	rok 2023	17 szkoleń
	rok 2024	6 szkoleń

Punkt Konsultacyjno - Informacyjny ds. uzależnień i przemocy w Dębem Wielkim

Zakres działań Punktu:

- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- udzielanie rodzinom dysfunkcyjnym w których występują problemy alkoholowe, przemoc domowa pomocy specjalistycznej,
- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych.

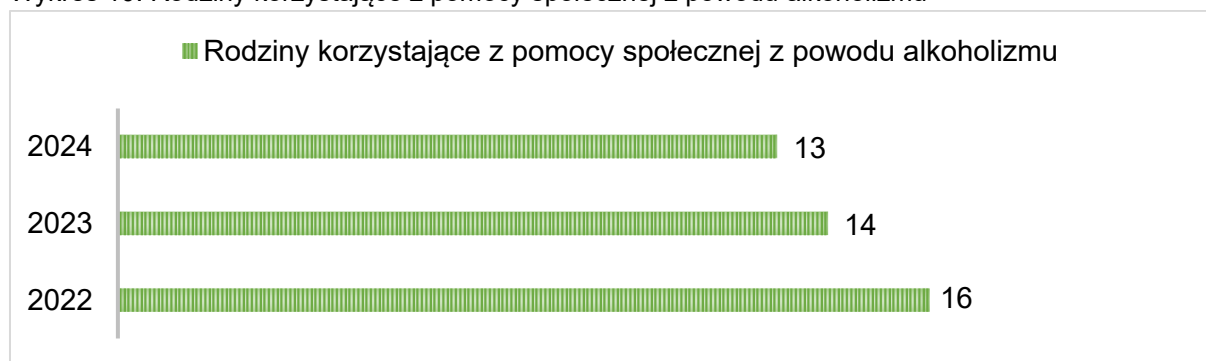
Z danych przekazanych przez GKRPA wynika, iż na przestrzeni lat 2022-2024 znacznie wzrosła liczba osób korzystających z pomocy Punktu.

Tabela 14. Działalność Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego ds. uzależnień i przemocy

Punkt Konsultacyjno - Informacyjny ds. uzależnień i przemocy	Rok	Liczba
Liczba osób korzystających z pomocy Punktu (ogółem)	rok 2022	228 osób
	rok 2023	506 osób
	rok 2024	917 osób
Rodziny z problemem alkoholowym	rok 2022	120 rodzin
	rok 2023	144 rodziny
	rok 2024	410 rodzin

Zgodnie z danymi GOPS w Dębem Wielkim, w 2022 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu uzależnień była najwyższa.

Wykres 10. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu



Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Dębem Wielkim

Na potrzeby diagnozy zagrożeń społecznych na terenie Gminy Dębe Wielkie, w okresie grudzień 2025 roku przeprowadzono badanie ankietowe wśród 47 dorosłych mieszkańców gminy, 85 rodziców uczniów, 42 nauczycieli oraz 6 pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Dębe Wielkie

Badanie zostało przeprowadzone na grupie reprezentatywnej 47 dorosłych mieszkańców z terenu gminy Dębe Wielkie, w tym: 38 kobiet oraz 9 mężczyzn. Najliczniej reprezentowanym przedziałem wiekowym wśród badanych był przedział 31-60 lat, stanowiący 87,23% ogólnej próby badawczej.

Wśród ankietowanych będących w wieku produkcyjnym, 82,98% stanowiły osoby aktywne zawodowo. Kolejno 8,51% pozostawało bez zatrudnienia, a 6,38% to emeryci lub renciści. Pozostałe 2,13% posiadało status studenta. Z kolei, różnicując próbę badawczą według poziomu wykształcenia okazało się, że najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (89,36%). Kolejno 6,38% ankietowanych posiadało wykształcenie średnie, a 4,26% ukończyło szkołę Policealną.

Ponadto próba badawcza została scharakteryzowana ze względu na wielkość gospodarstwa domowego. Najliczniejszą grupę stanowiły osoby reprezentujące czterosobowe gospodarstwa domowe, a kolejno trzosobowe gospodarstwa domowe oraz pięciosobowe gospodarstwa domowe.

Zapytano również badanych mieszkańców jak oceniają swoją sytuację materialną. I tak, 40,43% oceniło ją dobrze, a 27,66% przyznało, iż jest ona bardzo dobra. Z kolei, 23,40% stwierdziło, że jest przeciętna, ani dobra, ani zła, a 8,51% określiło ją jako złą.

Na wstępie poproszono mieszkańców o ocenę ważności różnych problemów społecznych w środowisku lokalnym na terenie Gminy Dębe Wielkie. Przyjętą w tym pytaniu miarą ważności różnych problemów społecznych była średnia uzyskana w wyniku odpowiedzi respondentów, gdzie waga punktowa wynosiła odpowiednio od 5 przy problemie uważanym za „bardzo istotny” do 1 przy „nieistotnym”.

Tabela 15. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Dębe Wielkie

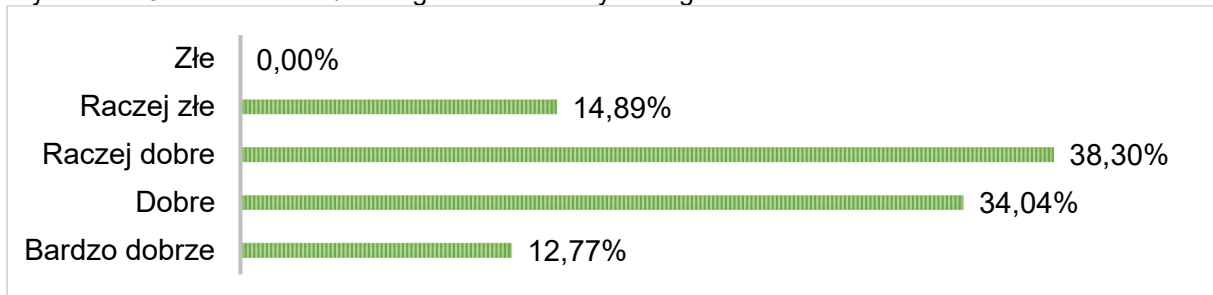
Problemy społeczne	Średnia ważona problemu
alkoholizm	3,68
narkomania	3,11
wzrost przestępczości	3,66
nowe substancje psychoaktywne (dopalacze)	3,43
bezrobocie	3,23
ubóstwo	3,55
przemoc	3,49
uzależnienia behawioralne	3,40
bezzadność opiekuńczo-wychowawcza	3,70
rozpad rodzin	3,43

Jak wynika z badań, ankietowani mieszkańcy w hierarchii problemów najwyżej usytuowali problem bezradności opiekuńczo-wychowawczej, której ważność ocenili na poziomie 3,70. Kolejnymi, zauważalnymi przez mieszkańców problemami na terenie Gminy Dębe Wielkie okazał się: problem alkoholizmu oraz przestępczości.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu, a kolejno bezproduktywne spędzanie czasu wolnego. Wielu respondentów zwróciło również uwagę na zaniedbanie wychowawcze, demoralizację, używanie substancji psychoaktywnych, oraz przemoc domową i zaniedbanie socjalne.

Ogólne warunki życia w Gminie Dębe Wielkie 38,30% badanych mieszkańców oceniło jako raczej dobre, 34,04% oceniło je jako dobre, a 14,89% jako raczej złe. Pozostałe 12,77% ankietowanych oceniło warunki życia w gminie jako bardzo dobre.

Wykres 11. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?

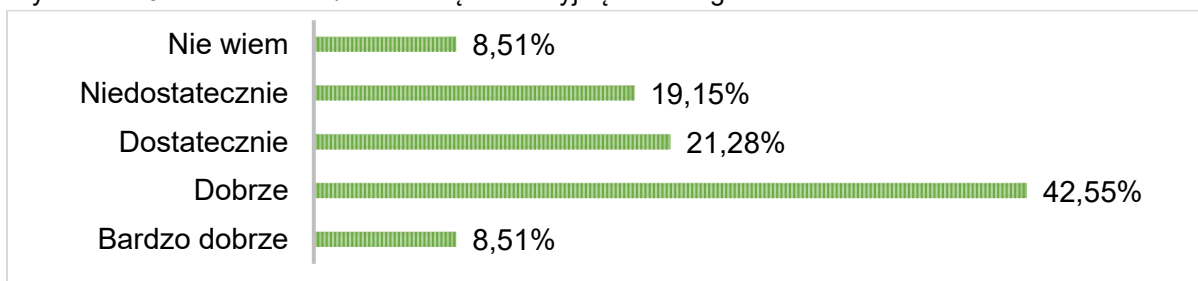


Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 19,15% badanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast 55,32% stwierdziło, że oferta w tym zakresie jest niewystarczająca. Pozostałe 25,53% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 61,70% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 21,28% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 17,02% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

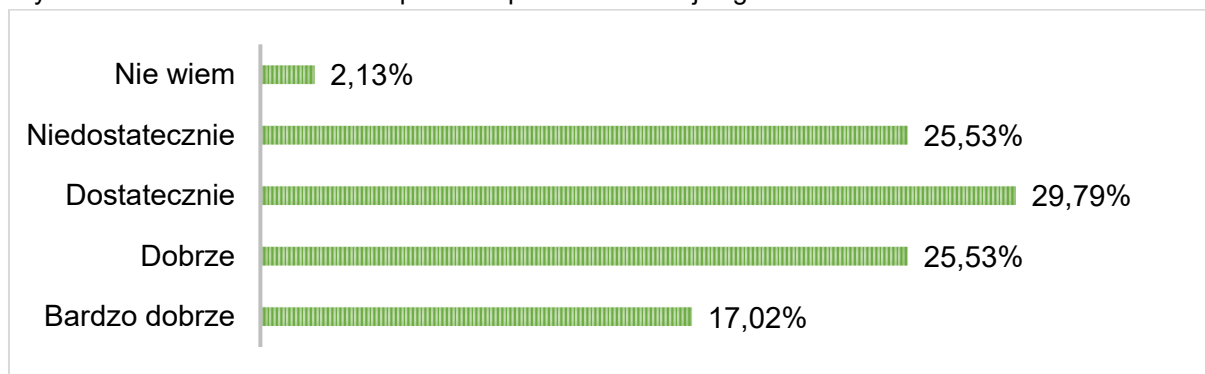
Ponadto, największy odsetek mieszkańców tj. 42,55% ocenił na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół. Z kolei, 21,28% przyznało, że oferta jest dostateczna, a 19,15% stwierdziło, iż jest ona niedostateczna. Następnie 8,51% oceniło ją bardzo dobrze, a pozostałe 8,51% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym temacie.

Wykres 12. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?



Idąc dalej, 29,79% mieszkańców, biorących udział w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dostatecznym ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia. Następnie 25,53% ankietowanych oceniło niedostatecznie poziom opieki zdrowotnej w gminie i taka sama liczba ankietowanych przyznała, że jest on dobry. Kolejno 17,02% stwierdziło, że oferta usług medycznych jest bardzo dobra, a 2,13% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii w tym temacie.

Wykres 13. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?

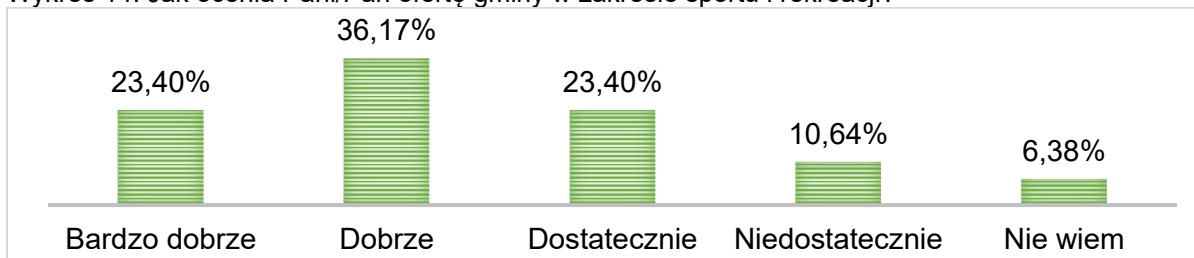


Jakość oferty kulturalnej, największy odsetek mieszkańców uczestniczących

w badaniu ankietowym ocenił na poziomie dobrym (40,43%). Z kolei, 21,28% przyznało, że zasoby gminy w tym zakresie są niedostateczne, a 19,15% respondentów przyznała, iż oferta kulturalna jest bardzo dobra. Następnie 12,77% oceniło ją na poziomie dostatecznym, a pozostałe 6,38% nie wyraziło swojej opinii.

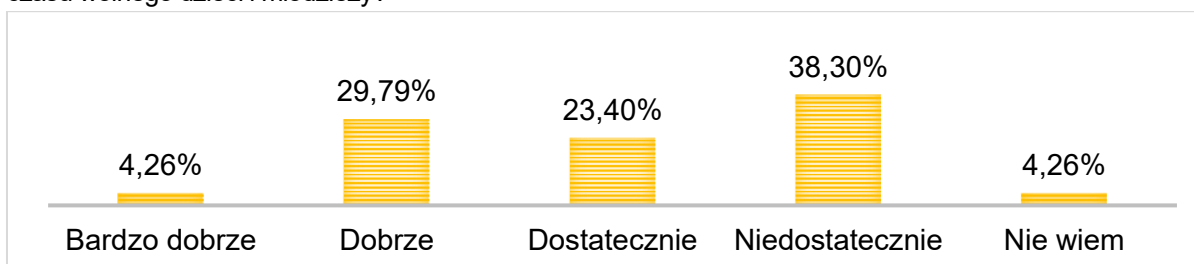
Co więcej, ofertę w zakresie sportu i rekreacji, 36,17% mieszkańców uczestniczących w badaniu ankietowym oceniło na poziomie dobrym. Z kolei, 23,40% uznało, że zasoby są dostateczne i taka sama liczba ankietowanych przyznała, iż oferta sportu i rekreacji na terenie gminy jest bardzo dobra. Następnie 10,64% uznało, że zasoby gminy w tym zakresie są niedostateczne, a pozostałe 6,38% ankietowanych nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 14. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?



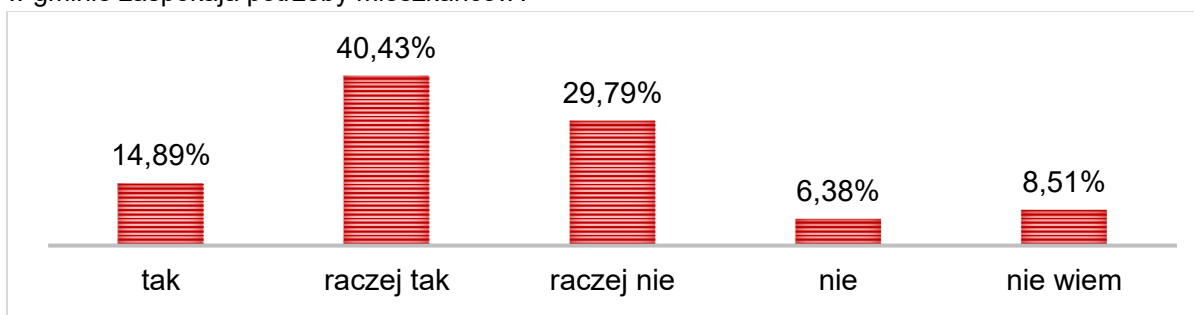
Ponadto, 38,30% ankietowanych mieszkańców niedostatecznie oceniło działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży. Z kolei, 29,79% przyznało, iż oferta w tym zakresie jest dobra, a 23,40% stwierdziło, iż jest dostateczna. Następnie 4,26% oceniło ją na poziomie bardzo dobrym, a pozostałe 4,26% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?



Co więcej, według łącznie 55,32% oferta działań na rzecz integracji rodzin (pikniki, festyny, zawody) w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców. Przeciwnego zdania było łącznie 36,17% ankietowanych. Pozostałe 8,51% nie wyraziło jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 16. Czy Pani/Pana zdaniem oferta działań na rzecz integracji rodzin (pikniki, festyny, zawody) w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?



Ponadto, według 21,28% oferta zajęć/warsztatów wzmacniających kompetencje wychowawcze rodziców w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców. Przeciwnie zdanie w tym temacie wyraziło 59,57% ankietowanych, a pozostałe 19,15% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Zapytano również mieszkańców z terenu Gminy Dębe Wielkie jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin. I tak, największy odsetek tj. 53,19% uznał, iż jest to bezradność opiekuńczo-wychowawcza. Kolejno, 42,55% wskazało na uzależnienia behawioralne, a 38,30% na alkoholizm.

Pozostałe odpowiedzi przedstawia poniższa tabela. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Tabela 16. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin?

Odpowiedź	Wartość procentowa
ubóstwo	36,17%
bezrobocie	29,79%
bezdomność	0,00%
alkoholizm	38,30%
narkomania	6,38%
uzależnienia behawioralne (Internet, telefon, hazard itp.)	42,55%
przemoc domowa	23,40%
przestępczość	4,26%
niepełnosprawność, długotrwała choroba	21,28%
rozpad rodzin	36,17%
eurosieroctwo (zjawisko pozostawiania w kraju dzieci przez rodziców wyjeżdżających za granicę)	0,00%
zaniechanie dzieci	36,17%
odejście od tradycyjnego modelu rodziny	25,53%
nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego	23,40%
bezradność opiekuńczo-wychowawcza	53,19%

Zapytano również mieszkańców czy ich rodziny doświadczają jakiś problemów. I tak, 31,91% przyznało, iż ich rodziny nie mierzą się z żadnymi problemami. Z kolei, 40,43% zaznaczyło, że ich rodziny dotyczy problem niskiego poziomu integracji z innymi mieszkańcami. Następnie 29,79% ankietowanych mieszkańców doświadczyła problemów związanych z niewystarczającą ofertą sportowo/kulturalno/ rekreacyjną dla rodzin z dziećmi, a 27,66% przyznała, że doświadczyła problemów z nadmiernym korzystaniem z urządzeń elektronicznych.

Pozostałe odpowiedzi przedstawia poniższa tabela. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Tabela 17. Czy Pani/Pana rodzina doświadcza, któryś z niżej wymienionych problemów?

Odpowiedź	Wartość procentowa
spożywanie alkoholu	8,51%
zażywanie narkotyków i/lub dopalaczy	0,00%
nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych	27,66%
uczestnictwo w grach hazardowych	2,13%
przemoc	4,26%
niepełnosprawność członków rodziny	17,02%
długotrwała lub ciężka choroba w rodzinie	8,51%
starość	10,64%
bezrobocie	6,38%
ubóstwo	10,64%
problemy mieszkaniowe	2,13%
niewystarczająca oferta sportowa/ kulturalna/ rekreacyjna dla rodzin z dziećmi	29,79%
niski poziom integracji rodzin z innymi mieszkańcami	40,43%
moja rodzina nie doświadcza żadnych trudności	31,91%

Mieszkańcy gminy wskazali szereg działań, które ich zdaniem mogłyby poprawić sytuację dzieci i młodzieży. Najczęściej pojawiały się postulaty dotyczące zwiększenia dostępności zajęć pozalekcyjnych, stworzenia bezpiecznych i atrakcyjnych miejsc spotkań oraz rozwoju świetlic wiejskich. Silnie akcentowano potrzebę wsparcia psychologicznego i terapeutycznego, zarówno dla dzieci, jak i rodziców. Zwracano uwagę na konieczność nowoczesnej edukacji - dotyczącej przemocy, uzależnień,

zasad ruchu drogowego czy higieny cyfrowej. Mieszkańcy apelowali także o lepszą komunikację między sołectwami, sprawiedliwsze wsparcie socjalne dla rodzin oraz większe zaangażowanie lokalnych instytucji w działania integracyjne i profilaktyczne.

Idąc dalej, zapytano mieszkańców z jakich form wsparcia korzystają ich rodziny. I tak, 57,45% przyznało, iż jest to najczęściej świadczenia wychowawcze (800+), a 34,04% zaznaczyło, że ich rodzina nie korzysta z żadnych oferowanych form wsparcia. Pozostałe wyniki przedstawia poniższa tabela. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Tabela 18. Z jakich form wsparcia korzysta Pani/Pana rodzina?

Odpowiedź	Wartość procentowa
pomoc terapeutyczna	10,64%
praca socjalna	0,00%
edukacja w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich	2,13%
wsparcie asystenta rodziny lub rodziny wspierającej	0,00%
świadczenia rodzinne	2,13%
świadczenia wychowawcze (800+)	57,45%
świadczenia alimentacyjne	2,13%
zasiłki opiekuńcze	0,00%
zasiłki pielęgnacyjne	0,00%
pomoc żywnościowa	2,13%
dodatki mieszkaniowe	0,00%
dodatki energetyczne	4,26%
moja rodzina nie korzysta z żadnych form wsparcia	34,04%

Następnie zapytano mieszkańców jakich form wsparcia brakuje lub powinny być podejmowane w gminie na szerszą skalę w celu poprawienia sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie. Z odpowiedzi wynika, iż 53,19% ankietowanych dostrzega brak form wsparcia w postaci większej dostępności do konsultacji psychologiczno-pedagogicznych. Kolejno 46,81% wskazało na pomoc terapeutyczną, a 40,43% na profilaktykę i terapię w zakresie uzależnień i przemocy domowej.

Pozostałe dane przedstawia poniższa tabela. Każdy z ankietowanych mógł zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi, stąd suma jest większa niż 100%.

Tabela 19. Jakich form wsparcia według Pani/Pana brakuje lub powinny być podejmowane w gminie na szerszą skalę w celu poprawienia sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

Odpowiedź	Wartość procentowa
pomoc terapeutyczna	46,81%
praca socjalna	19,15%
większa dostępność do konsultacji psychologiczno-pedagogicznych	53,19%
profilaktyka i terapia w zakresie uzależnień i przemocy domowej	40,43%
poradnictwo specjalistyczne	25,53%
pomoc asystenta rodziny lub rodziny wspierającej	21,28%
szersza oferta spędzania czasu wolnego	38,30%
większa liczba ofert pracy	21,28%
edukacja rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich	34,04%
wyższe świadczenia pieniężne dla rodzin wielodzietnych i niepełnych	12,77%
większa pomoc dla osób z niepełnosprawnościami	31,91%
nie wiem	6,38%

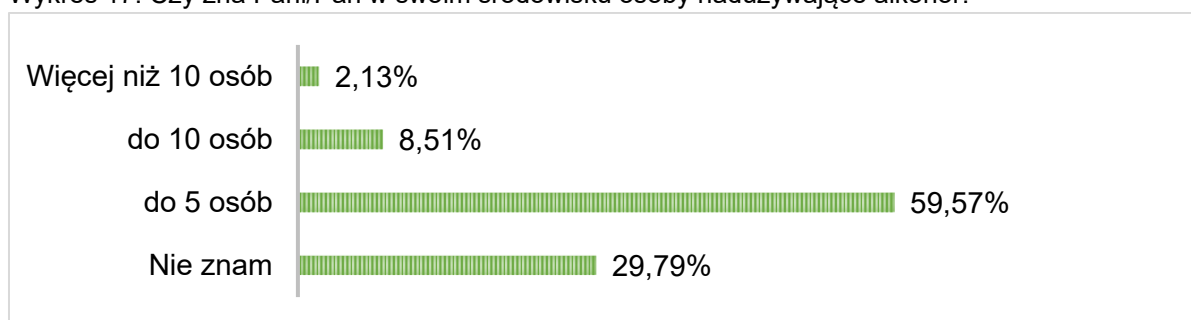
Ponadto, 69,57% badanych mieszkańców nie zna danych kontaktowych do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie trudności życiowych i problemów występujących w rodzinie. Pozostałe 30,43% przyznało, że zna takie instytucje i wskazało przede wszystkim na Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim.

Dane z przeprowadzonej diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wśród mieszkańców z terenu Gminy Dębe Wielkie wskazują, iż problem alkoholizmu został usytuowany wysoko w hierarchii problemów społecznych. Jak wynika z odpowiedzi, 42,55% badanych postrzega alkoholizm jako problem zauważalny na terenie gminy, a 25,53% uważa, iż są to nieliczne przypadki. Z kolei, 23,40% uważa, że, jest to problem bardzo

powszechny a 2,13% twierdzi, że taki problem nie występuje na terenie gminy. Pozostałe 6,38% ankietowanych nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

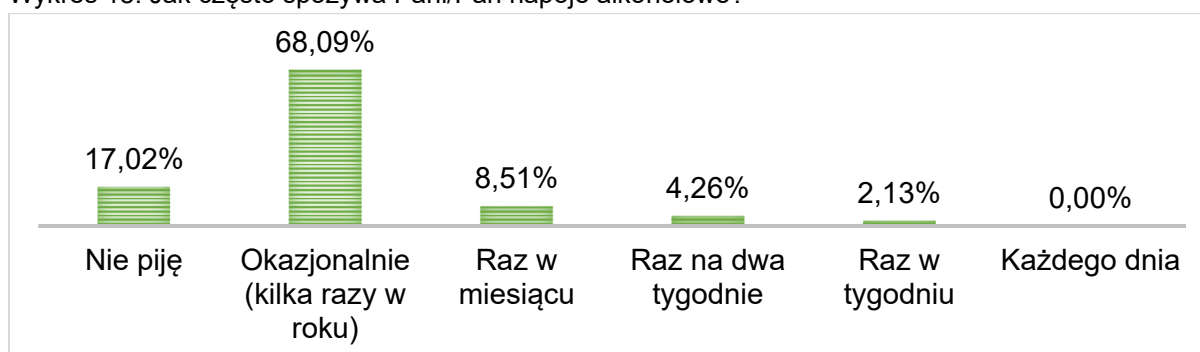
Co więcej, problem odnotowany został także w odpowiedziach respondentów, gdyż łącznie 70,21% zna osobiście kogoś, kto w ich ocenie nadużywa alkoholu, w tym: 59,57% do 5 takich osób, 8,51% do 10 takich osób, a 2,13% powyżej 10 takich osób. Pozostali ankietowani, tj. 29,79% zaprzeczyli posiadaniu takich znajomości.

Wykres 17. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkoholu?



Jak wynika z deklaracji badanych mieszkańców z terenu Gminy Dębe Wielkie, alkohol jest obecny w ich życiu, lecz częstotliwość jego spożywania jest zazwyczaj okazjonalna. Najliczniejsza grupa ankietowanych tj. 68,09% przyznała się do spożywania napojów alkoholowych okazjonalnie, średnio kilka razy w roku. Z kolei, 17,02% zadeklarowało abstynencję, a 8,51% przyznało, iż spożywa alkohol raz w miesiącu. Z kolei, 4,26% przyznało, iż ma to miejsce raz na dwa tygodnie, a 2,13% spożywa alkohol raz w tygodniu

Wykres 18. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?



Ponadto, 44,68% ankietowanych potwierdziło, że spotkało się ze zjawiskiem nietrzeźwości wśród kierowców. Nieco niepokojącym jest, iż 17,02% badanych było świadkami spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży. Z kolei, łącznie 25,53% badanych przyznało, że spotkało się z przypadkami sprzedaży alkoholu osobom nieletnim. Ponadto, tylko 42,55% zna instytucje na terenie gminy, które pomagają osobom uzależnionym.

Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, iż problem narkomanii jest zauważalny na terenie Gminy Dębe Wielkie, jednak są to nieliczne przypadki. Co więcej, do zażywania narkotyków bądź innych substancji odurzających przyznało się łącznie 4,26% badanych. Pozostałe 95,74% badanych zaprzeczyło by kiedykolwiek sięgało po tego typu substancje psychoaktywne.

Zapytano również mieszkańców, czy dostrzegają w swoim zachowaniu problemy związane z uzależnieniami behawioralnymi. Z odpowiedzi wynika, iż 48,94% respondentów ma problem z nadmiernym korzystaniem z Internetu, a 44,68% z nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego. Pozostałe dane przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:

Odpowiedź	Tak
uzależnieniem od pracy (pracoholizm)	27,66%
nadmiernym korzystaniem z telefonu komórkowego (fonoholizm)	44,68%
nadmiernym korzystaniem z Internetu	48,94%
nadmiernym korzystaniem z gier komputerowych	8,51%
hazardem	0,00%
nałogowym kupowaniem rzeczy (zakupoholizm)	6,38%
nadmiernym objadaniem się (jedzenioholizm)	21,28%
obsesyjnym przestrzeganiem jedzenia zdrowej żywności (ortoreksja)	2,13%

Ponadto, 38,30% badanych mieszkańców oceniło na poziomie dobrym swoją wiedzę na temat uzależnień behawioralnych. Kolejno 27,66% przyznało, iż jest ona dostateczna, a 17,02% stwierdziło, że ich wiedza w tym zakresie jest niedostateczna.

Jak wynika z diagnozy zagrożeń społecznych przeprowadzonej w 2025 roku, ogółem 38,30% ankietowanych mieszkańców Gminy Dębe Wielkie zna rodziny, w których stosowana jest przemoc, a 19,15% osobiście doświadczyło przemocy domowej, gdzie sprawcą był najczęściej ojciec i mąż. Co więcej, 29,79% przyznało, iż zna instytucje działające na terenie gminy, które pomagają osobom doświadczającym przemocy domowej.

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców z terenu Gminy Dębe Wielkie wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. I tak, 70,21% badanych wskazało na bariery architektoniczne, a 57,45% na utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. rehabilitacji). Z kolei, po 51,06% zaznaczyło izolację, 42,55% utrudniony dostęp do usług opiekuńczych, a 34,04% bezrobocie. Następnie 25,53% wskazało na brak akceptacji w środowisku lokalnym i taka sama liczba ankietowanych wskazała na problemy psychologiczne. Pozostałe 6,38% ankietowanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na tak zadane pytanie. Ponadto, łącznie 63,83% stwierdziło, iż działania podejmowane na terenie Gminy nie uwzględniają potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a 17,02% badanych mieszkańców przyznało, że takie potrzeby są uwzględniane. Pozostałe 19,15% nie wyraziło jednoznacznej opinii w tym zakresie.

W trakcie ankietyzacji dorosłych mieszkańców poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność (72,34%), choroby lub inwalidztwo oraz ubóstwo (wskazane po 59,57%), utrudniony dostęp do placówek medycznych oraz brak zorganizowanych form spędzania czasu wolnego (po 46,81%), utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (42,55%) oraz poczucie odrzucenia i nieprzydatności

innym (38,30%). Ponadto, łącznie 44,69% ankietowanych przyznało, że działania podejmowane na terenie Gminy Dębe Wielkie uwzględniają potrzeby osób starszych. Z kolei, 42,55% wyraziło zdanie przeciwne w tym temacie. Pozostałe 12,77% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Na pytanie odnośnie działań, które należałoby podjąć w Gminie w celu poprawy funkcjonowania rodzin mieszkających na jej terenie mieszkańcy wskazali m.in.: łatwiejszy dostęp do wsparcia psychologicznego, poradnictwa rodzinnego i działań profilaktycznych dotyczących przemocy, uzależnień oraz zdrowia psychicznego. Ważne jest także tworzenie miejsc i okazji do wspólnego spędzania czasu - świetlic, placów zabaw, wydarzeń integracyjnych, warsztatów i pikników. Rodziny potrzebują również lepszej komunikacji publicznej, aby móc korzystać z oferty gminy niezależnie od miejsca zamieszkania. Wskazywano na konieczność rozwoju żłobków i wsparcia dla rodziców pracujących, a także na potrzebę czytelnej, dostępnej informacji o działaniach gminy (np. aplikacja mobilna, kalendarz wydarzeń). Mieszkańcy podkreślają również znaczenie realnej pomocy socjalnej, wsparcia rodzin w trudnej sytuacji oraz inwestycji w kulturę i edukację, które wzmacniają więzi społeczne i poczucie wspólnoty.

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród rodziców uczniów z terenu Gminy Dębe Wielkie

W badaniach uczestniczyło 85 rodziców uczniów z terenu Gminy Dębe Wielkie. W kwestionariuszu dedykowanym tej grupie badanych zostały poruszone zagadnienia dotyczące problemów występujących w środowisku domowym oraz szkolnym.

Na początku zadano rodzicom pytanie o to jak oceniają swoje relacje z dziećmi. Zdecydowana większość badanych tj. 84,71% stwierdziła, że ma bardzo dobry kontakt z dzieckiem. Kolejno 14,12% przyznało, iż w zasadzie rozumie się dobrze ze swoim dzieckiem. Pozostałe 1,18% przyznało, iż nie ma stałego kontaktu ze swoim dzieckiem ze względu na inne obowiązki.

Następnie 48,24% z nich odpowiedziało, że ich dzieci dzielą się z nimi wszystkimi swoimi problemami, a 50,59% badanych stwierdziło, iż dzieci z nimi rozmawiają, ale nie zawsze mówią o wszystkim. Pozostałe 1,18% przyznało, że ich dzieci nigdy nie rozmawiają z nimi o swoich problemach.

Następne pytanie dotyczyło znajomości problemów występujących w środowisku szkolnym. I tak, zdaniem 80,00% respondentów stwierdziło, że ich dzieci nie mają żadnych problemów w szkole. Pozostałe 20,00% przyznało, iż ich dziecko ma problemy m.in.: z nauką i akceptacją wśród rówieśników.

Zapytano również rodziców, czy zdarza się, że ich dzieci zachowują się agresywnie. Jak się okazało, 48,24% respondentów stwierdziło, iż zdarza się to rzadko, 17,65% zadeklarowało, iż takie sytuacje występują od czasu do czasu, a 3,53% stwierdziło, iż zdarza się to bardzo często. Pozostałe 30,59% zaprzeczyło takim sytuacjom.

W trakcie ankietyzacji nie zabrakło pytania dotyczącego sposobu reagowania na złe zachowanie dziecka. I tak, 48,24% rodziców uczestniczących w badaniu zadeklarowało, że stara się rozmawiać z dzieckiem na ten temat, 29,41% upomina lub ostrzega przed konsekwencjami złego zachowania, a 16,47% stosuje także różnego rodzaju zakazy m.in. na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Żaden z rodziców nie przyznał się do użycia siły fizycznej w przypadku złego zachowania dziecka.

Następnie zapytano bezpośrednio rodziców czy zdarza im się stosować wobec dzieci kary cielesne. Największy odsetek (80,00%) stanowili respondenci, którzy nigdy nie użyli przemocy fizycznej wobec dzieci. W przypadku rodziców, którzy przyznali się do stosowania tego typu kar przeważały natomiast deklaracje, że zdarza się to rzadko, raz na pół roku. Taką odpowiedź zaznaczyło 18,82% respondentów. Jeden z rodziców przyznał, że stosuje kary cielesne od czasu do czasu, kilka razy w miesiącu.

Zdecydowana większość rodziców uczniów z terenu Gminy Dębe Wielkie uważa, że dziecko nie powinno się bać rodziców. Taką odpowiedź wskazało 83,53%. Natomiast

5,88% miało odmienne zdanie w tym temacie, a pozostałe 10,59% nie wyraziło swojej opinii.

Gdy zapytano rodziców o to czy stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dopuszczalne w sytuacji kiedy na to zasłużyły, 1,18% rodziców udzieliło odpowiedzi twierdzącej.

W drodze badania okazało się również, że 57,65% ogółu badanych rodziców jest za ustawowym zakazem stosowania kar cielesnych, natomiast 16,47% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 25,88% respondentów nie umiało się określić w tym temacie.

Badania przeprowadzone wśród rodziców uczniów z terenu gminy pokazały, że aż 21,18% ankietowanych zna 1-2 rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci, 5,88% od 3-5 takich rodzin, a 2,35% powyżej 5 takich rodzin. Pozostałe 70,59% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

Kolejno zapytano rodziców, czy według nich szkoły zapewniają wystarczający poziom wsparcia psychologicznego. I tak, 17,65% odpowiedziało twierdząco na tak zadane pytanie, a 48,24% miało odmienne zdanie. Pozostałe 34,12% nie wiedziało jak się ustosunkować do tak zadanego pytania.

Ponadto, 22,35% respondentów uważa, iż oferta zajęć pozalekcyjnych w szkole jest wystarczająca, a 51,76% ma odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 25,88% respondentów nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród nauczycieli szkół z terenu Gminy Dębe Wielkie

W badaniach uczestniczyło 42 nauczycieli ze szkół z terenu Gminy Dębe Wielkie. W kwestionariuszu dedykowanym tej grupie badanych zostały poruszone przede wszystkim zagadnienia dotyczące problemów występujących w środowisku szkolnym.

Na początku pojawiły się pytania dotyczące używania środków psychoaktywnych przez uczniów. Z odpowiedzi badanych wynika, iż problem jest dość mocno rozpowszechniony, szczególnie w przypadku spożywania napojów energetycznych, spożywania napojów alkoholowych oraz palenia papierosów.

Tabela 21. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Rodzaj substancji	
Alkohol	
Według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	21,43%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	66,67%
W naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	11,90%
Papierosy	
Według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	33,33%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	50,00%
W naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	16,67%
Napoje energetyczne	
W mojej opinii, jest wielu uczniów, którzy piją napoje energetyczne	38,10%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie piją napoje energetyczne	61,90%
W mojej opinii w naszej szkole nie ma uczniów, którzy piją napoje energetyczne	0,00%

Narkotyki	
Według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	2,38%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	54,76%
W naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	42,86%

Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, większość określiło ją jako trudną lub nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi, natomiast 11,90% nauczycieli przyznało, że uczniowie mają łatwy dostęp do alkoholu oraz 14,29% nauczycieli potwierdziło, że uczniowie mają łatwy dostęp do narkotyków.

Pozytywnym jest, iż większość nauczycieli uczestniczących w badaniu, dobrze lub raczej dobrze oceniło swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego.

Większość nauczycieli jest zdania, że są odpowiednio przygotowani do udzielenia pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

Niepokojącym jest, że 80,95% nauczycieli zadeklarowało, iż wśród uczniów można zaobserwować zachowania, które mogą wskazywać na problemy depresyjne, czy też związane z różnymi uzależnieniami. Z kolei, 2,38% zaprzeczyło, a pozostałe 16,67% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi.

Z pozyskanych danych wynika, iż jest wielu uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego (np. w formie dopłat do posiłków czy wycieczek szkolnych). Taką odpowiedź wskazało 23,81% ankietowanych. Z kolei, 26,19% wyraziło zdanie przeciwne, a pozostałe 50,00% respondentów nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Ponadto 54,76% uczestniczących w badaniu nauczycieli przyznało, że zna kilku uczniów, którzy mogą doświadczać przemocy w rodzinie.

Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

W badaniu ankietowym skierowanym do pracowników 6 pracowników GOPS poruszono przede wszystkim kwestie problemowe dotyczące bezpośrednio rodzin oraz osób korzystających z pomocy społecznej.

Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu Gminy Dębe Wielkie pracownicy GOPS najczęściej wymieniali alkoholizm, przemoc domową, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz nieporadność życiową, a kolejno niski poziom wzajemnej pomocy pomiędzy rodzinami, zanikanie tradycyjnych form spotkań rodzinnych oraz niedostateczny dostęp do poradnictwa psychologiczno- prawnego.

Z odpowiedzi pracowników GOPS wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają konflikty ze współmałżonkiem/partnerem oraz trudności sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Następnie ankietowani wymienili, nadużywanie alkoholu/alkoholizm, problemy zdrowotne w rodzinie, przemoc oraz uzależnienia (uzależnienie od komputera, Internetu, hazardu, uzależnienie od leków, uzależnienie od substancji psychoaktywnych).

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników GOPS wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych jest niski poziom umiejętności wychowawczych, niepełnosprawność i długotrwała choroba, a kolejno uzależnienia, przemoc domowa, wielodzietność, niskie dochody i niepełna rodzina.

Według pracowników GOPS Gmina Dębe Wielkie realizowała w latach 2022-2024 najczęściej działania związane z poradnictwem dla rodzin (psychologiczne, prawne, itp.) oraz działania edukacyjne (kursy, szkolenia, treningi, itp.) i działania związane ze wsparciem finansowym (ulgi, dopłaty, itp.). Rzadziej występowały kampanie informacyjne (ulotka, informator, strona www, konferencje, itp.).

Ponadto, Gmina Dębe Wielkie świadczyła na rzecz rodzin w latach 2022-2024 inne działania, min.:

- terapie uzależnień,
- udostępnianie świetlic szkolnych po lekcjach,
- bezpłatne zajęcia dla dzieci i młodzieży w ośrodku kultury,
- mediacje dla rodzin.

Wszyscy pracownicy GOPS przyznali, iż Gmina Dębe Wielkie prowadzi asystenturę rodzinną.

W kolejnej części poproszono pracowników o odpowiedź, czy gmina organizuje opiekę nad dziećmi do lat 3. Z odpowiedzi respondentów wynika, iż taka opieka nie jest realizowana przez gminę.

Idąc dalej zapytano, w jaki sposób najczęściej diagnozowana jest sytuacja rodzin korzystających z pomocy społecznej z terenu gminy. Wszyscy badani zaznaczyli, że odbywa się to systematycznie poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim.

Pozytywnym jest, iż w ciągu ostatnich trzech lat Gmina Dębe Wielkie pozyskała środki zewnętrzne na realizację działań na rzecz rodziny.

Pracownicy GOPS uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Wskazano na brak windy w budynku Urzędu Gminy, mała ilość godzin AOON, opieki wytchnieniowej, ograniczony dostęp do rehabilitacji i lekarzy specjalistów, brak klubów gdzie mogłyby spotkać się osoby z niepełnosprawnościami oraz brak komunikacji. Według 33,33% badanych pracowników GOPS oferta pomocy osobom z niepełnosprawnościami (pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca, a 33,33% miała odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 33,33% nie wyraziło opinii w tym temacie.

Z kolei wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy GOPS wymieniali najczęściej coraz mniejsze zaangażowanie rodziny w opiekę nad seniorami i przerzucenie odpowiedzialności na instytucje, brak instytucji świadczących dzienną opiekę oraz dowozu do placówek, samotność, trudny dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej, brak dostępu do lekarzy specjalistów oraz długi okres oczekiwania, brak klubów seniora, trudny dojazd do urzędu i do lekarza - brak komunikacji do miejscowości na terenie gminy oraz niewystarczająca ilość opiekunek środowiskowych. Według 50,00% badanych pracowników GOPS oferta pomocy osobom starszym (pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca, natomiast 33,34% miało odmienne zdanie w tym temacie. Pozostałe 16,67% nie wyraziło opinii w tym temacie.

Zapytano również pracowników GOPS jakie działania w zakresie polityki rodzinnej planuje się podjąć w Gminie w najbliższych latach. Wśród odpowiedzi pojawiło się poradnictwo rodzinne, budowa Żłobka przy Szkole Podstawowej w Rudzie, świetlica dzienna dla dzieci, dowóz dla seniorów, wsparcie psychologiczne i wsparcie prawne.

ANALIZA SWOT

Analiza stanowi podstawę do określenia na jakich płaszczyznach życia rodzin należy podjąć działania, aby rodzina prawidłowo funkcjonowała i stanowiła pozytywne środowisko rozwoju młodego człowieka. Wobec tak skomplikowanych i zawiłych problemów wskazane jest zastosowanie pracy socjalnej prowadzonej w celu wprowadzenia i wzmocnienia zmiany.

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służących do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytania:

- Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym czy utrudniającym rozwój?
- Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza sytuacji rodziny, dziecka i systemu opieki oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, aby sprzyjały one osiągnięciu założonych celów.

MOCNE STRONY

- Realizacja zapisów Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2036, Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii, Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Dębe Wielkie na lata 2024-2027.
- Profesjonalizm i aktywna współpraca instytucji wspierających rodzinę (GOPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, oświata, służba zdrowia);
- Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Działalność Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego ds. uzależnień i przemocy;

- Aktywnie działający Zespół Interdyscyplinarny;
- Wsparcie rodzin przez asystenta rodziny;
- Dostęp do poradnictwa specjalistycznego;
- Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny;
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych;
- Rządowy Program „Posiłek w szkole i w domu”;
- Funkcjonowanie Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny;
- Zasoby mieszkaniowe;
- Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży;
- Funkcjonowanie stowarzyszeń oraz fundacji zajmujących się pomocą rodzinie;
- Malejąca liczba rodzin długotrwale korzystających z pomocy GOPS;
- Relatywnie dobry dostęp do podstawowej opieki medycznej;
- Zwarta i równomiernie rozłożona sieć publicznych szkół i przedszkoli;
- Funkcjonowanie żłobków niepublicznych;
- Dostępność szkoły ponadpodstawowej na terenie gminy;
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna;
- Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowo-rekreacyjna;
- Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy;
- Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi, a organizacjami pozarządowymi;
- Dostępność świadczeń w ramach pomocy społecznej związanych z niepełnosprawnością i długotrwałą chorobą;
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób niepełnosprawnych.
- Dostępność programów osłonowych dla osób starszych;

SŁABE STRONY

- Bierna postawa osób i rodzin wobec problemów występujących w ich rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami;
- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji;
- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy domowej;
- Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej;
- Wyczuwana bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów;
- Niski poziom umiejętności wychowawczych jako najczęstsza przyczyna bezradności opiekuńczo-wychowawczej;
- Ograniczona ilość miejsc w placówkach świadczących opiekę dla dzieci do lat 3 (brak żłobka publicznego), co wpływa na wolniejszą aktywizację zawodową kobiet;
- Brak wystarczającej oferty zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (w szczególności zajęć bezpłatnych);
- Niekorzystne prognozy demograficzne;
- Istniejące bariery architektoniczne oraz komunikacyjne;
- Wykluczenie społeczne, samotność oraz izolacja osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami;
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów oraz usług rehabilitacyjnych;
- Mała liczba lekarzy POZ zarówno dla dzieci jak i dorosłych;
- Ograniczona oferta badań profilaktycznych i usług dostępnych na NFZ;
- Negatywnie oceniane przez badanych mieszkańców działania samorządu terytorialnego na rzecz osób z niepełnosprawnościami;
- Wysoki odsetek znajomości osób w środowisku lokalnym nadużywających alkoholu (dane pozyskane w trakcie badania ankietowego wskazują, że 70,21% ankietowanych mieszkańców zna osoby nadużywające alkoholu);

- Występowanie problemu przemocy domowej (38,30% zna rodziny, w których stosowana jest przemoc);
- Współwystępowanie problemu alkoholizmu oraz przemocy domowej;
- Doświadczenie przemocy domowej (19,15% badanych mieszkańców przyznało, iż było osobami doznającymi przemocy domowej);
- Występowanie zjawiska nietrzeźwości wśród kierowców (44,68% badanych mieszkańców potwierdziło takie przypadki);
- Występowanie problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi, w tym przede wszystkim uzależnienie od telefonu i Internetu;
- Niskie zarobki w stosunku do wysokości świadczeń socjalnych, co często zniechęca do podejmowania zatrudnienia.

SZANSE

- Edukacja rodziców głównie w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę;
- Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym;
- Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez pracowników GOPS oraz pracowników służb wspierających rodzinę;
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin;
- Edukacja rodziców, w szczególności poprzez treningi umiejętności rodzicielskich, radzenia sobie ze stresem, agresją, bezradnością;
- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy i szkoleniach;
- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania;
- Likwidowanie barier architektonicznych.

ZAGROŻENIA

- Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów;
- Wzrost kosztów utrzymania rodzin;
- Rozpad związków (rozwody, separacje, wyjazdy za granicę);

- Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, narastająca przemoc;
- Zaniedbania obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców;
- Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej;
- Wiele osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych;
- Niewystarczająca ilość środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
- Wzrost liczby zadań zleczanych samorządom terytorialnym;
- Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.

ZASOBY INSTYTUCJONALNE I SPOŁECZNE GMINY DĘBE WIELKIE WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

Tabela 22. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny na terenie Gminy Dębe Wielkie

Instytucja	Zakres działalności
Urząd Gminy Dębe Wielkie	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim	<ul style="list-style-type: none"> pomoc finansowa i rzeczowa; wzmacnianie funkcji opiekuńczo wychowawczej rodzin; dożywianie dzieci w szkołach; aktywizacja społeczno-zawodowa; współpraca z instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomocą dla rodzin.
Komisariat Policji w Halinowie	<ul style="list-style-type: none"> zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy Dębe Wielkie; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
Zespół Interdyscyplinarny	<ul style="list-style-type: none"> koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy; wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy; podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

<p>Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • realizowanie wobec osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków czynności zmierzających do podjęcia przez nie dobrowolnego leczenia odwykowego, a w przypadku braku zgody na dobrowolne leczenie czynności zmierzających do sądowego orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu; • inicjowanie działań w zakresie profilaktyki uzależnień oraz szkoleń; • opiniowanie wniosków (w formie postanowienia) na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności ich lokalizacji z uchwałami Rady Gminy.
<p>Punkt Konsultacyjno - Informacyjny ds. uzależnień i przemocy</p>	<ul style="list-style-type: none"> • konsultacje w zakresie choroby alkoholowej, narkomanii i przemocy; • porady psychologiczne; • terapia uzależnień dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
<p>Placówki oświatowe działające na terenie Gminy Dębe Wielkie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych; • wsparcie pedagogiczne dla rodziców i dzieci; • pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych; • uświadamianie rodzicom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.

Placówki służby zdrowia z terenu Gminy Dębe Wielkie	<ul style="list-style-type: none"> • opieka i profilaktyka zdrowotna; • podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskie Karty.
Gminny Ośrodek Kultury w Dębem Wielkim oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Dębem Wielkim	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży, również pozalekcyjnych działań opiekuńczo-wychowawczych, kulturalno- oświatowych, sportowych i rekreacyjnych.
Kościół parafialne	<ul style="list-style-type: none"> • promowanie i organizowanie różnorodnych form integracji rodzin i społeczności lokalnej; • upowszechnianie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.
Inne organizacje pozarządowe z terenu Gminy Dębe Wielkie	<ul style="list-style-type: none"> • zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży poprzez propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej.

Tabela 23. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny spoza terenu Gminy Dębe Wielkie

Instytucja	Zakres działalności
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc osobom niepełnosprawnym, świadczenia integracyjne, pomoc rodzinom zastępczym.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mińsku Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc psychologiczno-pedagogiczna; • pomoc logopedyczna; • warsztaty dla rodziców; • szkolenia dla specjalistów szkolnych.
Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom; • podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.

Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.
Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • strzeżenie praworządności oraz czuwanie nad ściganiem przestępstw.
Kuratorzy sądowi	<ul style="list-style-type: none"> • wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z wykonywaniem orzeczeń sądu; • podejmowanie czynności w ramach procedury Niebieskiej Karty.
Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim	<ul style="list-style-type: none"> • działania zmierzające do podjęcia pracy przez osoby zarejestrowane w ewidencji osób bezrobotnych PUP.

Koordynator i Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Gminy Dębe Wielkie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Dębem Wielkim,
- Zespół Interdyscyplinarny działający przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim,
- Prokuratura Rejonowa w Mińsku Mazowieckim,
- Sąd Rejonowy w Mińsku Mazowieckim,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Mińsku Mazowieckim,
- Komisariat Policji w Halinowie,
- Komenda Powiatowa Policji w Mińsku Mazowieckim,
- Powiatowy Urząd Pracy w Mińsku Mazowieckim,
- Placówki oświatowo-wychowawcze (szkoły / przedszkola),
- Placówki opieki zdrowotnej,
- Kluby sportowe,
- Dom kultury,
- Kościoły parafialne,
- Organizacje pozarządowe.

Adresaci Programu

- rodziny przeżywające wielorakie trudności, w tym w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny niezaradne życiowo, rodziny z problemem ubóstwa w tym obarczone bezrobociem, rodziny borykające się z problemem długotrwałej choroby, niepełnosprawnością, rodziny dotknięte przemocą, uzależnieniami, innymi problemami powodującymi wzrost ryzyka wykluczenia społecznego,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki i wsparcia, w tym szczególnie dzieci z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

Przewidywana praca z rodziną oraz wszelkiego rodzaju formy pomocy mają na celu przede wszystkim zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych rodziny, jak również aktywizację i wzmocnienie działalności instytucji, placówek i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania rodziny. Działania skierowane są na zapewnienie bezpieczeństwa dzieci oraz podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów w celu zapewnienia optymalnego rozwoju dzieci oraz ogólnego podniesienia jakości życia całej rodziny.

CELE PROGRAMU ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem głównym Programu Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2028 jest zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i rodzinom, ze szczególnym uwzględnieniem rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wypełnienie takiej misji wymaga wdrożenia celów strategicznych wraz z kierunkami działań. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej.

CEL STRATEGICZNY 1 - Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych z dziećmi w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych			
Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
Zapewnienie wsparcia asystentów rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	GOPS	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny	2026-2028 działanie ciągłe
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/ rodzin dysfunkcyjnych	GOPS	Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	2026-2028 działanie ciągłe
Badania i konsultacje psychologiczne oraz pedagogiczne	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Mińsku Mazowieckim	Liczba Przeprowadzonych badań i konsultacji	2026-2028 działanie ciągłe
Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci polegająca na wzmacnianiu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie	GOPS	Liczba osób objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej	2026-2028 działanie ciągłe

Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, organizacjami pozarządowymi w celu wypracowania wspólnych działań	Urząd Gminy GOPS	Liczba i rodzaj podjętych działań	2026-2028
Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z sytemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	GOPS	Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z sytemu pomocy społecznej	działanie ciągłe
Aktywizacja zawodowa, podnoszenie umiejętności osób bezrobotnych z zakresu komunikacji, rozwiązywania konfliktów, kształtowania aktywnych postaw życiowych, w tym zawodowych, doradztwo zawodowe	PUP, placówki oświatowe, GOPS,	Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia	2026-2028 działanie cykliczne
Analizowanie sytuacji rodzin i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej	PCPR, GOPS,	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	2026-2028 działanie ciągłe

CEL STRATEGICZNY 2 - Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dzieci i rodziny

Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji	GOPS, stowarzyszenia, kościoły, organizacje pozarządowe	Liczba rodzin i dzieci objętych pomocą materialną oraz rzeczową	2026-2028 działanie ciągłe
Objęcie dożywianiem dzieci tego wymagających	GOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe	Liczba dzieci korzystających z darmowych posiłków w szkole	2026-2028 działanie ciągłe
Wyплаты zasiłków i stypendiów szkolnych	GOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe	Liczba wypłaconych zasiłków i stypendiów szkolnych	2026-2028 działanie ciągłe
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci z rodzin wymagających wsparcia	placówki opieki zdrowotnej, placówki oświatowe, GOPS, kuratorzy sądowi, asystenci rodziny	Liczba przeprowadzonych wywiadów zdrowotnych	2026-2028 działanie ciągłe
Zabezpieczanie środków na pobyt dziecka w pieczy zastępczej, w rodzinnym domu dziecka, w placówce wychowawczej, regionalnych placówkach terapeutycznych lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	Urząd Gminy GOPS	Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	2026-2028 działanie ciągłe
Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz sytuacji niepowodzeń położnych	GOPS	Liczba beneficjentów pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa	2026-2028 działanie ciągłe

Monitorowanie sytuacji osób starszych i osób z niepełnosprawnościami	Urząd Gminy, GOPS	Liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	2026-2028 działanie ciągłe
Stworzenie dzieciom i młodzieży możliwości uczestnictwa w zorganizowanych formach spędzania wolnego czasu i rozwijania zainteresowań	placówki oświatowe, GOK, organizacje pozarządowe, kluby sportowe	Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w zajęciach	2026-2028 działanie cykliczne

CEL STRATEGICZNY 3 - Zapobieganie pogłębianiu się dysfunkcji w rodzinach oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej

Nazwa zadania	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Termin realizacji
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji	GOPS, GKRPA, ZI	Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących	2026-2028 działanie ciągłe
Zapewnienie dostępności do bezpłatnych konsultacji oraz poradnictwa specjalistycznego	GOPS, GKRPA, ZI	Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego	2026-2028 działanie ciągłe
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie	GKRPA	Liczba wniosków do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe	2026-2028 działanie ciągłe
Rozwiązanie problemu przemocy domowej	GOPS, GKRPA, ZI, Policja, placówki oświatowe, placówki opieki zdrowotnej	Liczba założonych Niebieskich Kart	2026-2028 działanie ciągłe
Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	GOPS, GKRPA, psycholodzy, terapeuci	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych	2026-2028 działanie ciągłe
Podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny oraz pracowników socjalnych	GOPS	Liczba pracowników podnoszących kwalifikacje	2026-2028 działanie ciągłe
Organizacja spotkań integracyjnych, pikników rodzinnych	GOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe	Liczba przeprowadzonych działań	2026-2028 działanie cykliczne
Systematyczne podnoszenie kwalifikacji i umiejętności pracowników instytucji działających na rzecz rodzin	wszystkie instytucje i organizacje działające na rzecz dziecka i rodziny	Liczba szkoleń	2026-2028 działanie cykliczne

Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach	GKRPA, placówki oświatowe	Liczba działań realizowanych w szkołach	2026-2028 działanie cykliczne
Opracowanie informatora dla rodzin, zawierającego kompletną informację dotyczącą instytucji działających w dziedzinie wsparcia rodziny	Urząd Gminy GOPS	Liczba przekazanych informatorów	2026-2028 działanie cykliczne

Rezultaty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w sprawowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej i przywrócenie im zdolności do prawidłowego wypełniania obowiązków rodzicielskich,
- powrót dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej,
- ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami,
- podniesienie świadomości społeczeństwa o dostępnych formach wsparcia rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych,
- rozwijanie współpracy różnorodnych podmiotów na rzecz wspierania rodziny.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Program będzie finansowany ze środków własnych pochodzących z budżetu Gminy Dębe Wielkie, z budżetu państwa oraz z potencjalnych dotacji unijnych. Przewiduje się również aplikowanie o środki ze źródeł zewnętrznych takich jak Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, czy też inne projekty skierowane na wsparcie dziecka i rodziny.

Źródła finansowania zadań realizowanych przez Gminę Dębe Wielkiej jej jednostki na 2026 rok zostały określone w uchwale budżetowej na 2026 rok. Wydatki poniesione na realizację zadań w 2026 roku będą podstawą do określenia rzeczywistych kosztów i zaplanowania budżetu na lata 2027–2028.

Zgodnie z art. 197 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej Jednostki samorządu terytorialnego mogą otrzymywać dotacje celowe z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu realizacji zadań wspierania rodziny oraz systemu pieczy zastępczej.

MONITORING I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja działań w ramach Programu będzie realizowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dębem Wielkim. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od realizatorów Programu, co umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności, a w razie potrzeby podjęcie działań korygujących oraz planowanie dalszych działań w zakresie wspierania rodziny. Podmioty lokalnego systemu wsparcia rodziny będą przekazywać informacje z realizacji własnych zadań zawartych w Programie .

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny będzie corocznie przedkładane Wójtowi Gminy Dębe Wielkie oraz Radzie Gminy Dębe Wielkie w terminie do 31 marca każdego roku.

Ewaluacji podlegać będzie stopień realizacji celów strategicznych poprzez podejmowane działania prowadzące do ich osiągnięcia oraz ocena ich skuteczności. Efektem ewaluacji będą wnioski do ewentualnej weryfikacji Programu oraz podjęcia działań korygujących.

Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Systemu Pieczy Zastępczej Gminy Dębe Wielkie na lata 2026-2028 stanowi interdyscyplinarną strategię działań mających na celu wsparcie rodzin w wypełnianiu ich funkcji. Cele i zadania Programu zostały zaplanowane w sposób ogólny co umożliwi dostosowanie podejmowanych działań do potrzeb. Wsparcie rodzin będzie miało charakter profilaktyczny, edukacyjny i ochronny.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców w latach 2022-2024.....	5
Tabela 2. Podział mieszkańców ze względu na wiek	6
Tabela 3. Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną	8
Tabela 4. Rodzaje świadczeń przyznanych w ramach zadań zleconych i własnych ..	9
Tabela 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu:.....	10
Tabela 6. Formy udzielanej pomocy przez GOPS	11
Tabela 7. Wszczęcie procedur NK przez GOPS	13
Tabela 8. Stan bezrobocia rejestrowanego w latach 2021-2024	15
Tabela 9. Świadczenia opiekuńcze w latach 2022-2024	18
Tabela 10. Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2022-2024	20
Tabela 11. Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową	27
Tabela 12. Przepięstwa na terenie gminy.....	29
Tabela 13. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	31
Tabela 14. Działalność Punktu Konsultacyjno - Informacyjnego ds. uzależnień i przemocy	33
Tabela 15. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Dębe Wielkie	35
Tabela 16. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin?	39
Tabela 17. Czy Pani/Pana rodzina doświadcza, któryś z niżej wymienionych problemów?.....	40
Tabela 18. Z jakich form wsparcia korzysta Pani/Pana rodzina?.....	41
Tabela 19. Jakich form wsparcia według Pani/Pana brakuje lub powinny być podejmowane w gminie na szerszą skalę w celu poprawienia sytuacji rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	42
Tabela 20. Czy dostrzega Pan/Pani w swoim zachowaniu problem związany z:	44
Tabela 21. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?	49
Tabela 22. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny na terenie Gminy Dębe Wielkie	59

Tabela 23. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny spoza terenu Gminy Dębe Wielkie	61
--	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców ze względu na płeć – statystyki GUS na koniec 2024 roku	5
Wykres 2. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	14
Wykres 3. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	16
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	17
Wykres 5. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu długotrwałej lub ciężkiej choroby	17
Wykres 6. Liczba rodzin objętych pomocą asystentów rodziny	20
Wykres 7. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej.....	22
Wykres 8. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa	23
Wykres 9. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu przemocy	28
Wykres 10. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu.....	33
Wykres 11. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?	36
Wykres 12. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	36
Wykres 13. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?	37
Wykres 14. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?	38
Wykres 15. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?.....	38
Wykres 16. Czy Pani/Pana zdaniem oferta działań na rzecz integracji rodzin (pikniki, festyny, zawody) w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców?.....	38
Wykres 17. Czy zna Pani/Pan w swoim środowisku osoby nadużywające alkohol?	43
Wykres 18. Jak często spożywa Pani/Pan napoje alkoholowe?	43